

40 éves

**a Neumann János
Számítógép-tudományi Társaság
Csongrád Megyei Területi Szervezete**

Szabó Péter Gábor

40 éves

**a Neumann János
Számítógép-tudományi Társaság
Csongrád Megyei Területi Szervezete**

Szabó Péter Gábor

**NJSZT Csongrád Megyei Területi Szervezet
Szeged, 2010**

Bevezető

Amikor 1997-ben csatlakoztam a Neumann János Számítógép-tudományi Társasághoz és a Csongrád Megyei Területi Szervezet titkárá lettem, nem pontosan voltam tisztába, hogy miről is szól a társasági élet. Ahogy fokozatosan egyre többet és többet láttam a Társaság tevékenységéből egyre inkább megismertem azokat a nagyon fontos értékeket, amelyek mentén zajlanak a Társaság minden napjai. Ezek az értékek azok, amelyekért érdemes dolgozni és ezekért a Csongrád Megyei Területi Szervezet tagjai, tisztségviselői kiemelkedő eredményességgel dolgoztak az elmúlt 40 évben.

A Társaság egyszerre egy nemzetgazdasági húzó iparág és egy Magyarország jövőjét a mindennapokban is meghatározó tudományág képviselője. Különösen fontos az első esetben a tehetség-gondozási tevékenység és a különböző tudományos tevékenységek, amíg a második esetben az ECDL és a Digitális Esélyegyenlőség programja. Mindezek mellett a Társaság komoly áldozatokkal ápolja a hagyományokat és meghatározó közösség formáló erővel is bír.

A Csongrád Megyei Területi Szervezet mindezt támogatta az elmúlt 40 évben szinte töretlenül és nagyon szép eredményeket tudnak felmutatni tagjaink minden területen. A Területi Szervezet folyamatosan az egyik legaktívabb és legnagyobb létszámú területi szervezet volt a budapestit kivéve. Mindig büszke voltam a Területi Szervezetünk tevékenységeire, amelyeket a következőkben ez a kiadvány részletesen és meggyőzően mutat be.

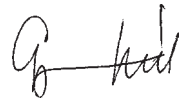
Az egyik legnagyobb szabású vállalkozása a Társaságnak az informatika történeti múzeum, amelyben a Területi Szervezetünknek kimagasló érdemei vannak, különös kiemelve Muszka Dani bácsi és Bohus Misi fáradhatatlan munkáját.

Végül a közösség formáló erőt szeretném kiemelni egy számomra nagyon meghatározó élménnyel. Ez pedig Muszka Dani bácsi 80 éves születésnapja volt idén június végén. Azt hiszem, mindent elárul az, hogy nagyon sajnálom, hogy az életkoromnál fogva nem lehettem ennek a közösségnek tagja. Fantasztikus volt hallani a visszaemlé-

kezéseket és látni, hogy igazán nincs is különösebb varázslatról szó. Egyszerűen csak dolgoztak nagyon nagy elszántsággal és közben nem vesztek el az alapvető emberi értékek. Azt gondolom, hogy ez példaértékű számunkra és jövő generáció számára.

Kívánok ehhez jó egészséget és kitartást és fogadják sok szeretettel kedves barátom Szabó Péter Gábor által összeállított Területi Szervezetünk életéről szóló történeti áttekintést!

Szeged, 2010.11.02.

Dr. Gyenizse Pál
Az NJSZT Csongrád megyei területi szervezetének elnöke

40 éves a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság Csongrád Megyei Területi Szervezete

A hazai számítástechnikai szakembereket tömörítő Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT) 1968-ban alakult. Az indulást követően a társaság szakosztályai mellett fokozatosan egyre több megyei területi szervezet is létrejött. Történeti szempontból élen járt ebben az 1970-ben megalakult Csongrád megyei területi szervezet, amely az első években, mint „szegedi Csoport” kezdte meg működését. A jelen munka a szervezet első negyven évének fontosabb eseményeit tekinti át.

1970: a „szegedi Csoport” megkezdte működését

A Neumann János Számítógép-tudományi Társaság (NJSZT) szegedi Csoportja 1970 őszén alakult. A szervezet első elnöke a szegedi egyetem nagy hírű matematika professzora **Kalmár László** (1905–1976) akadémikus volt.

Kalmár professzor, mindenki szeretett „Laci bácsija”, nemcsak zseniális matematikus, de egyben a számítástudomány egyik hazai úttörője is volt. Kalmár az 1950-es évek második felében komoly érdeklődéssel fordult az „elektronikus számológépek” témakörével kapcsolatos kutatások felé. 1956-ban a matematikai logika műszaki alkalmazásainak megismerése végett kibernetikai szemináriumot szervezett a szegedi egyetemen. Ennek a szemináriumnak a résztvevőiből kerültek ki az egyetem első informatikus oktatói, élükön Kalmár professzorral, aki már 1957 őszétől programozást is tanított az egyetemen. Sokáig azonban ez csak ún. „fiktív gépen” valósulhatott meg, hiszen az első elektronikus számítógép, az M-3, csak 1965-ben került Szegedre.

Az oktatás mellett kezdettől fogva kiemelt szerepet kaptak a kibernetikai tárgyú kutatások is. Az ötvenes években elkészült Szegedi Logikai

Gép és az első hazai műállat a Szegedi Katicabogár ma is becses darabjai a hazai informatika történetének. Kalmár professzort nagyon érdekelték a számítástechnikának más tudományokban és a gyakorlati életben való alkalmazási lehetőségei is, melyek közül különösen kiemelt szerepet kaptak nála az orvostudományi és a biológiai alkalmazások. 1971-ben, amikor erről egy interjú keretében kérdezték, ezt mondta:

Kalmár László

„Nagyon jó a kapcsolatunk az Orvostudományi Egyetemmel. Például az Élettani Intézettel, a belgyógyászati vagy a sebészeti klinikákkal. Tőlük nemcsak rutinszerű számolási munkát kapunk, hanem tudományos kutatómunkát is. Tudományos együttműködés alakult ki köztünk. Például, hogy egy érdekes feladatot említsek, a gépi segítséggel, elektronikus számológép segítségével végzett diagnosztikai munkát. Persze még csak az első előkészítő lépéseknél tartunk, de már egészen bizonyos, hogy az elektronikus számológép is éppúgy belekerül majd a diagnosztizáló orvos segédeszközei közé, mint ahogy az elektrokardiográf vagy az enkefalográf, vagy hogy régebbi példát mondjak, a röntgenkészülék.”

Nem véletlen így, hogy a szegedi Csoport első tudományos rendezvénye a **Számítástechnikai és kibernetikai módszerek alkalmazása az orvostudományban és biológiában** c. szegedi kollokvium volt. Az 1970. december 14-től Szegeden tartott kétnapos rendezvényen 48 kutatóhelyről mintegy 100 résztvevő jelent meg. A kollokvium elnökei: **Kovács Kálmán** egyetemi tanár, a MTESZ Csongrád megyei szervezetének elnöke, **Kalmár László** akadémikus, a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság szegedi Csoportjának elnöke, **Lissák Kálmán** akadémikus, **Szentágothai János** akadémikus, **Csernay László** egyetemi adjunktus, **Fehér Ottó** tanszékvezető docens és **Madarász István** egyetemi adjunktus. A rendezőbizottság elnöke **Muszka Dániel** tudományos osztályvezető, a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság szegedi Csoportjának titkára volt.

Kalmár László a résztvevőkhöz szól az első Neumann-kollokviumon
(Kalmár mellett Lissák Kálmán pécsi orvosprofesszor ül)

A kollokviumon szó esett arról, hogy a számítógépek használata az orvos-tudományban itthon akkor kezd most elterjedni, amikor külföldön ez már tíz-tizenöt éves múltra tekinthet vissza. A fejlődés meggyorsítása érdekében az egészségügyi szerveknek fontos lenne a korszerű géppark megteremtése és a hazai szakemberek továbbképzése. Felhívták arra is a figyelmet, hogy ne fetisizálja senki a számítógépet! Az csak egy segédeszköz, nem pótolhatja az embert mindenben, de ahol lehet, ott kell is használni, hogy tehermentesítse a rutinmunkában az emberi agyat.

Az előadásokat plenáris vita és az ezzel szervesen egységbe foglalt kerekasztal-konferencia követte. Az első nap végét munkavacsora zárta. A tudományos rendezvényen huszonkét előadás hangzott el, melyeknek anyaga a további kilenc írásban beküldött hozzászólással együtt külön kiadványban is megjelent. Lissák Kálmán akadémikus hozzászólásából idézünk:

„Örömmel kell megállapítani, hogy a magyar orvostudomány művelői – különböző utakon haladva – eljutottak a különféle számítástechnikai módszerek elméleti és gyakorlati munkájuk során történő alkalmazásához. Ez pedig azt mutatja, hogy összehangolt és eredményes »team«-munka alakult ki egyrészt az orvosok és a fiziológusok, másrészt a matematikusok-mérnökök között. Ez az út az egyetlen, amely a különböző nyelveket használó szakembereket eredményes munka kifejtésére képessé teszi. A kollokviumon elhangzott szegedi előadások azt is világossá tették a számomra, hogy az eredményes munkához

a technikai adottságokon kívül nagymértékben hozzájárultak az olyan egymást kölcsönösen facilitáló erők és szerencsés személyi kapcsolatok, amelyek pl. Kalmár akadémikus és Muszka Dániel által vezetett Kibernetikai Laboratórium és a fiziológus Madarász István között kialakultak. A hazai viszonyokat áttekintve, és jelenlegi pécsi lehetőségeinket felmérve, kijelenthetem, hogy Szeged e vonalon ma előbbre van.”

Fontos eseménynek számított ez a rendezvény, hiszen egyrészt vele kezdte meg munkáját a Csongrád megyei területi szervezet, másrészt ez egyben egy nagyszerű konferencia-sorozatnak, az ún. Neumann-kollokviumoknak a megindítását is jelentette.

Az első szegedi Neumann-kollokvium kiadványa

A hetvenes évek

A Neumann-kollokviumokat 1978-ig minden évben megrendezték Szegeden. Az 1971. decemberében tartott 2. **Neumann-kollokviumon** több mint százan vettek részt és a 30 belföldi előadás mellett már három külföldi előadás is elhangzott. A kollokvium anyagát bemutató kiadványban szerepeltek a kisszámítógépek orvosi alkalmazásairól szóló délutáni kerekasztal-konferencia hozzászólásai is.

1972-ben Szeged adott helyet a MTESZ NJSZT és az MTA Matematikai és Fizikai Osztály Számítástudományi Bizottságának szervezésben megindult **Programozási rendszerek** konferenciasorozat első találkozójának is. A háromévenként megrendezendő konferencia célja a szoftver-rendszerek, ezen belül a kis-számítógépek és az ESZR berendezések programrendszereinek terén elért eredmények bemutatása volt. Néhány cím az 1972-ben beküldött előadások közül:

Bedő Árpád – Laborczi Zoltán: Fordítóprogram-leíró nyelv, fordítóprogram-író program, rangnyelvtanok.

Makay Árpád – Hunya Péter: A MINORG-2 programozási nyelv és MINSZK-23 compilere.

Makay Árpád – Matievcics István – Máté Eörs – Fülöp József – Diamant Tibor: A MINSZK-22 ALGOL-60 fordítójának (TAM) fejlesztései a JATE Kibernetikai Laboratóriumában.

Simon Endre: A Kalmár-féle fiktív elektronikus számítógép szimulátora MINSZK-22 gépen.

A **Programozási rendszerek '75** konferencián az előadások beszámoltak a szoftver-fejlesztés elméleti háttérével kapcsolatos hazai eredményekről, a hazai fejlesztésű kiségépek, az ESZR berendezések szoftveréről, az azokkal kapcsolatos tapasztalatokról, továbbfejlesztésekről, valamint a számítógépek felhasználói programjairól. A résztvevők száma 450 fő körül volt.

Az NJSZT 1975-ben megjelent Évkönyvének tanúsága szerint a Társaság Csongrád megyei szervezetének vezetősége ekkor az alábbi tagokból állt:

Kalmár László (elnök) JATE

Csernay László SZOTE

Hantos Zoltán JATE

Huhn Péter (alelnök) JATE

Hunya Péter JATE

Klukovits Lajos JATE

Madarász István (alelnök) JATE

Makay Árpád JATE

Mészáros László (alelnök) SZÜV Szeged

Muszka Dániel (titkár) JATE

Székely Sándor JATE

Az évtized közepén a sikeresen folyó Neumann-kollokviumok résztvevőinek száma közel 200 fő volt és ezeken már több külföldi szakember is megjelent.

Pillanatképek a Neumann-kollokviumokról
(Szeged, Tisza Szálló tükörterme)

„A 7. Neumann-kollokviumon már nem vehetett részt.” – indul a híradás a mindenkit megdöbbentő szomorú hírről. A rendezvénysorozat életre hívója és szellemi vezetője Kalmár László akadémikus 1976. augusztus 2-án váratlanul elhunyt. Távozása fájdalmas és pótolhatatlan veszteség volt a hazai és nemzetközi tudományos élet számára.

A területi szervezet 1978. évi legfontosabbnak minősíthető eredménye a tagságnak a tömeges és intenzív részvétele a **Csongrád megyei Számítástechnikai Koordinációs Bizottság** munkájában volt. E bizottság – az országban elsőként és addig egyedülálló módon – felmérte a megye gazdálkodó egységeinek számítástechnikai igényeit és lehetőségeit, majd létrehozta a megyei Számítástechnikai Szaktanácsadó

Szolgáltatást, amelynek keretében 55 fő szervezési és számítástechnikai szakembert – többségében a Csongrád megyei területi szervezet tagjait – vállalatokhoz delegálva társadalmi munkaként segítette a számítástechnikai módszerek vállalati alkalmazásainak bevezetését.

Az 1978-ban megrendezett **9. Neumann-kollokvium** lebonyolítására december 4. és 6. között került sor. Több mint 150 résztvevője volt és 63 előadás került be a programba. Az NJSZT szakosztályának vezetősége a megyei szervezettel együtt úgy látta jónak, hogy 1 év szünet után új szervezeti formák között a Neumann-kollokviumokat a jövőben kétévenként hirdetik meg.

A szervezet – a munkatervében felvett feladatain kívül – intenzíven közreműködött az **Operációkutatás a gyakorlatban 1978** című 1978. szeptember 26. és 29. között Szegeden lezajlott konferencia előkészítésében és megrendezésében is. A megnyitó plenáris előadást **Trethon Ferenc** munkaügyi miniszter tartotta, aki aláhúzta az operációkutatás gyakorlati alkalmazásának fontosságát a népgazdaságban. A konferencián három szekcióban 60 előadás hangzott el, egy délutánt pedig a számítástechnika gazdaságossága és az operációkutatás aktuális helyzetének kérdéseire vonatkozó kerekasztal-vitára szabadított fel a rendezőség.

A területi szervezet tagjai részt vállaltak a november 8. és 10. között szervezett **Programozási rendszerek '78** című konferencia előkészítésében és lebonyolításában is, amelynek közel 300 résztvevője volt. Több helyi és országos napilap is hírt adott a konferenciáról.

Programozási rendszerek '78 Számítógépes szakemberek konferenciája Szegeden

Tegnap, szerdán délelőtt Szegeden, a Technika Házában Havass Miklós, a Software Szakosztály elnöke nyitotta meg azt a háromnapos konferenciát, amelyet Programozási rendszerek '78 címmel a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Csongrád megyei szervezete és a Neumann János Számítógéptudományi Társaság Software Szakosztálya rendezett. A számítógépes szakemberek nagy országos tanácskozásának megnyitója után dr. Koncz János, az MSZMP Csong-

rád megyei bizottságának titkára mondott megnyitó beszédet, melyben egyebek között a számítógépek alkalmazásának jelentőségéről is szólt. Ezt követően dr. Vámos Tibor akadémikus, a Neumann János Számítógéptudományi Társaság elnöke tartott plenáris előadást »Az alkalmazási Software feladatai« címmel.

A szegedi a harmadik ilyen jellegű rendezvény volt, amely egyben mutatja a téma fontosságát is. 1972-ben az első alkalommal megrendezett konferencia idején még lényegesen kevesebb helyen alkalmaztak mind az adatfeldolgozásban, mind a közvetlen gazdasági munkában számítógépeket, s bár jelenleg is hazánkban a számítógéppark az igények mögött jár, de mind több helyen vezettek be nemcsak egyes számítógépeket. Jelenleg a KGST-ben megkezdett számítógépes fejlesztési program megvalósítása tart, melynek célja az egységes számítógép-rendszerek bevezetése.

Az ország minden részéből ideérkezett programozási szakemberek a három napon több mint hatvan előadást hallgatnak meg a Software technológia, a gép-gép kapcsolat Software kérdései, a programkészítési eszközök, a fordítóprogramok, az operációs rendszerek üzemeltetése, és más, átfogó témakörökben. Ma a konferencia két szekcióban folytatja munkáját.”

Ugyanekkor az NJSZT 1978-as Évkönyve az alábbiakról számolt be: „Az eredetileg kitűzött főbb témáink (programkészítés, nagy rendszerek továbbfejlesztése és alkalmazása, ill. a mikroszámítógépek software-je) közül csak az első kettőre érkeztek be színvonalas előadások... Az előadások zöme aktuálisan folyó, még nem lezárt fejlesztésekről számolt be. Ennek következtében kevés előadás volt, amely felhasználói tapasztalatok értékelésével tudott volna a fejlesztések sikeréről vagy sikertelenségéről számot adni. Formai szempontból kevés volt az összefogott, lényegre törő, nemzetközi összehasonlítható tartalmú előadás. Viszonylag sok tapasztalatlanságból származó technikai ügyetlenség zavarta az előadások lényegének közvetítését. E vonatkozásban feladatunknak tekintjük hazai kutatóink előadói készségének fejlesztését hasonló rendezvények és alkalmak biztosításával.”

Említésre méltó, hogy ugyanebben az évben a területi szervezet a Szovjet Műszaki Napok keretében előadássorozatot hirdetett az R-22 számítógépről, amely előadásokat közel 100 fő hallgatta meg.

Az akkor született éves beszámoló az adminisztrációs nehézségeket sem hallgatja el. „Ez év kezdetén kísérletet tettünk arra, hogy a Szervezetünkhöz tartozó tagok névjegyzékét pontosítsuk és a tagdíjak Szegeden történő átvételével, azt véglegesítsük. Sajnos törekvéseink zátonyra futottak amiatt, hogy – a területi szervezetek titkárainak utolsó értekezletén elfogadott javaslatunktól eltérően – az anyaegyesület is kiküldte a csekkeket a nyilvántartott tagok számára; így meglehetősen kaotikus helyzet állott elő.” A szervezet továbbra is aktivista-problémákkal küzd: „ebben az évben sem sikerült tagjainkat a társasági munkára a megkívánható mértékig aktivizálni”. A vezetőség persze lehet, hogy túl szigorúan ítélte meg a helyzetet, hiszen például a **Számítástechnika** c. lap 1976. szeptemberi számában meg ez olvasható: „Élénk a társasági élet az NJSZT Csongrád megyei szervezetében.” A probléma felvetése bizonyára azért is volt sürgető, mert a következő 1979-es év egy nagy feladatot tartogatott: az **I. Neumann-kongresszus** megszervezését Szegeden. A szervezetnek a Neumann-évkönyvek tanúsága szerint – Kalmár László halála után – néhány évig nem volt hivatalos elnöke. Társelnökként **Huhn Péter**, alelnökként **Madarász István** és **Mészáros László** működtek. A titkár Muszka Dániel volt.

Mielőtt az első Neumann-kongresszusról szólnánk, fontosnak tartjuk még megemlíteni, hogy az NJSZT Csongrád megyei szervezete az anyaegyesület és az Országos Műszaki Múzeum vezetésének egyetértésével és támogatásával már 1979 elején javaslatot tett egy országos jellegű számítástechnikai múzeum Szegeden történő létrehozására. A gyűjtemény megalapításának gondolata **Kovács Győzőtől** és **Muszka Dánieltől** eredt.

1979. december 3. és 7. között a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság első országos kongresszusát Szegeden rendezte. Az ötnapos rendezvényen két szekcióban összesen 78 előadás hangzott el. A résztvevők száma meghaladta a hatszázat. Ekkor került sor első ízben a **Kalmár László Emlékérmek** kiosztására is. Természetesen a korabeli újságokban részletes beszámolókat olvashatunk az eseményről. A **Délmagyarország** 1979. december 8-án megjelent számából idézünk.

„Befejeződött a számítástechnikai kongresszus” Átadták a Kalmár László-émlékérmeket

Ritkán fordul elő, hogy egy tudományos konferencia résztvevői a késő éjszakába nyúlóan folytassanak szakmai vitát, oly hevességgel, hogy az elnöki zárszó is csupán az aznapi rendezvényt, de nem az eszmecserét rekesztette be. A Neumann János Számítógép-tudományi Társaság I. kongresszusa bővelkedett az ilyen eseményekben, legálábbis ami a szakemberek kerekasztal-beszélgéseit illeti.

Az ötnapos kongresszuson mintegy 600 résztvevő hallgatta meg a plenáris ülések és a szekcióülések több mint 70 előadását, melyekből egyszersmind a számítástechnika hazai helyzetét, a számítógépekkel kapcsolatos kutatási és alkalmazási eredményeket ismerhették meg az érdeklődők.

A számítástechnikai kongresszus záróeseménye tegnap délelőtt volt Szegeden az Ifjúsági Házban. A plenáris ülést dr. Kovács Győző a Neumann János Számítógéptudományi Társaság főtitkára nyitotta meg. Az ülésen három előadás hangzott el a számítástechnika alkalmazásának különböző szakterületeiről.

Dr. Madarász István ismertette a számítástechnika orvosbiológiai alkalmazását. Beszámolt a számítógépek felhasználásáról a kísérleti, a klinikai munkában, valamint az orvostudomány sok más területén a szervezési feladatok megoldásától a betegnyilvántartásig. A szakterületi alkalmazással kapcsolatban rámutatott, hogy a bázisintézeti rendszer hasznosabb alternatíva, mint a nagy, túlkonzentrált egészségügyi szolgáltatóközpontok létesítése.

A szegedi előadó után dr. Tóth József debreceni egyetemi tanár egy Hajdú-Bihar megyei termelőszövetkezet gazdasági termelési rendszerének a számítástechnika segítségével történt kidolgozásáról számolt be. Előadása ékes bizonyítéka volt annak, hogy a nagyüzem erőforrásainak ésszerűbb kihasználásához elengedhetetlenül szükséges a számítógép és a vele dolgozó szakember.

Az országban a különböző elsősorban szolgáltatás jellegű számítógépes feladatokat a Számítástechnikai és Ügyvitelszervező Vállalat (SZÜV) látja el. Dr. Kondricz József, a SZÜV munkájáról és a szolgáltatásaival kapcsolatos fejlesztési lehetőségekről tartott előadást.

Ezt követően dr. Vámos Tibor, a Neumann János Számítógéptudományi Társaság elnöke emelkedett szólásra, s bejelentette, hogy a társaság elnöksége a számítástechnikai kutatásokban, alkalmazásokban és a többi tudományágakkal való kapcsolatának megteremtésében kimagasló érdemeket szerzett szakemberek jutalmazására megalapította a Kalmár László-émlékérmeket. A Vigh Tamás szobrász-

művész alkotta emlékplakettet első alkalommal adták át Kalmár professzornak, a számítástechnikai tudomány hazai úttörőjének városában. Heten kapták meg az emlékérmét, közülük négyen egyéni, hárman kollektív munkájuk elismeréseképpen. Dr. Benczúr András, a Számítástechnikai Alkalmazási Kutató Intézet tudományos főmunkatársa, dr. Csernay László, a SZOTE egyetemi tanára, dr. Makay Árpád, a JATE tudományos főmunkatársa, dr. Varga László, az ELTE egyetemi tanára, illetve megosztva dr. Gergely Tamás, a SZÁMKI tudományos főmunkatársa, Andréka Hajnal és Németi István, az MTA Matematikai Kutatóintézetének kutatói kapták meg a Kalmár László-emlékérmét.

A Neumann Társulat Kalmár László-emlékérméje
(Vígh Tamás alkotása)

A kitüntetések után az NJSZT elnöke értékelte a kongresszus eredményeit, s beszédében hangsúlyozta, hogy a rendezvény kiváló alkalmat biztosított a tudományág hazai helyzetének áttekintésére. Egyben bejelentette, hogy a szegedi tapasztalatok alapján várható, hogy a kongresszust 3-4 év múlva ismét megrendezik. Végezetül meleg szavakkal mondott köszönetet a szegedi rendezőknek – élükön dr. Muszka Dániellel – a példás szervezésért, s berekesztette a Neumann János Számítógéptudományi Társaság I. kongresszusát.”

Az előadások két kötetben láttak napvilágot, összesen közel 500 oldalon. A következő év elején **Csányi György** tollából jelent meg egy Szegedi visszhang című írás, amelyben sorra vette, hogy írójának „mi tetszett és mi nem” a konferencián. Ebből idézünk most.

„Igen hasznosnak és figyelemre méltónak ítélni a plenáris ülésen elmondottakat, melyekből – ha csak nagyvonalakban is – áttekinthettük hazai eredményeinket, gondjainkat és főbb tennivalóinkat az elkövetkező években. Hiányoztak viszont a nagyobb témacsoportokat bevezető plenáris ülések, melyeken lehetőség lett volna az érintett szakmai terület problémáiról, fejlődési korlátairól beszélni, és a társadalmi szervezetben koncentrált szellemi energia, a kollektív bölcsesség segítségével az egyes kérdésekben követendő helyes utat megtalálni. Tetszett, hogy az előadások egy része valós feladatok megoldásáról szólt, és tetszett, hogy az érdeklődés ezek irányába tolódott. Kevésbé örvendetes viszont, hogy számbeli fölényben mégis a kisebb közérdeklődésre számot tartó egyedi kutatási témák voltak. Bár ezek bemutatása sem haszontalan, de a konkrét alkalmazási feladatok széles körű megoldása, az általánosítható jó eseteknek és gyakorlati eredményeknek a népgazdasági szükségleteknek megfelelő terjesztése nagyobb figyelmet kívánnak. A táv-adatfeldolgozás és az adatbázis-kezelés terén eredményeink szerint szerények, ezért is biztató, hogy hallhattunk jó előadásokat e témákban, és láthattuk, hogy ezek a résztvevők számára sem voltak érdektelenek. Ugyanakkor találkozott sokak véleménye: nem vagyunk olyan helyzetben, hogy új elvű számítógép-konstrukciókról vitatkozzunk, s ha már szántunk is rá néhány órát, nehogy valaki komolyan vegye, és arra gondoljon, hogy ezzel kell foglalkoznia. És itt kapcsolódhatunk egy másik – az etikai kérdésekkel foglalkozó – vitaesthez, hiszen legfontosabb tennivalóink eldöntése és véghezvitele etikai kérdés is. Erről sem árt elgondolkoznunk. Sajnos keveset hallottunk az ESZR gépekről, azok alkalmazásáról, a nehézségekről és a sikerekről. Pedig az ESZR program, az ESZR gépek alkalmazása jövőnk meghatározója, és senkinek sem lehet közömbös, hogy milyen jövő vár ránk. Érdekes lett volna találkozni olyan előadókkal, akik információkkal szolgálnak az ESZR második sorozatának gépeiről, az MSZR program pillanatnyi állásáról, az MSZR gépek itthoni alkalmazásáról. Köztudott, hogy ezekben a kérdésekben enyhén szólva hiányosak szakmai társadalmunk ismeretei. Ezzel szemben többen ismertettek olyan gépeket és rendszereket, amelyek a közeljövőben aligha lesznek széles körben elterjedtek számítástechnikai eszközöket alkalmazó intézményeinkben és vállalatainknál.

Eshetett volna szó a dokumentálás hiányosságairól, a szabványosítás kérdéseiről, szakmai nyelvünk alakulásáról, szakmánk társadalmi megbecsüléséről is.

Két kerekasztal vitáról már említést tettem. Essék szó a harmadikról is. A késő órákig elhúzódott oktatási vitában elég zavaros kép alakulhatott ki a résztvevőkben. Különösen az általános és középiskolai számítástechnika-oktatás kérdésében találkozhattunk egymásnak ellentmondó véleményekkel. Reméljük, hogy az oktatási eredmények nem ezt fogják tükrözni.

Folytatva a »tetszett, nem tetszett« sorozatot, elmondható, hogy egyes előadások triviálisként hatottak, míg mások nem igényeltek több felkészülést, mint egy-két külföldi sajtótermék átolvasását. Még szerencse, hogy ellensúlyként sok olyan előadót is megismerhettünk, akik mögött komoly, értékes munka áll, és ez biztosíthatta mondanójuk súlyát.

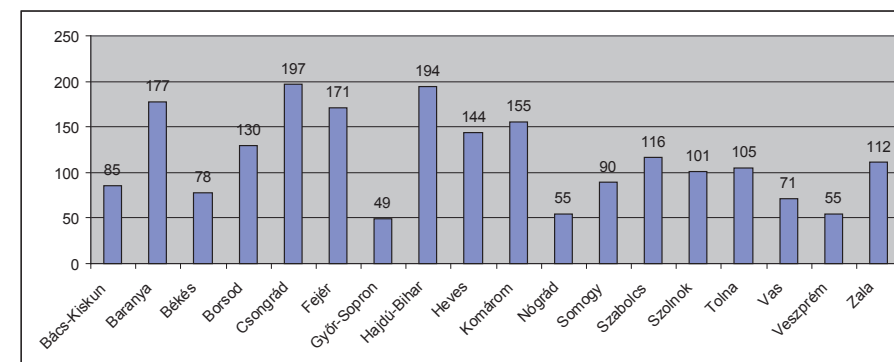
Tíz éves a Neumann János Számítógéptudományi Társaság, és 75 éves lenne névadója. Aránytalannak tűnik, hogy a két évforduló közül inkább az utóbbiról esett több szó. Megtudtuk, hogy hogyan élt és dolgozott Neumann, de nem tudtuk meg, hogy az elmúlt tíz évben miként tevékenykedett, és hogyan teljesítette feladatait a Társaság. Jó lett volna hallani, hogy az NJSZT munkája mennyiben járult hozzá a számítástechnika elterjedéséhez, hogyan segítette behatolását a magyar gazdaságba és társadalomba. Ha röviden is, de foglalkozhatott volna a kongresszus a Társaság életében végbement szervezeti fejlődéssel és az idevágó további tervekkel.

Tudom, a »jó lett volna« meg a »tetszett volna« kezdetű mondatokat olvasóink is tudnák tovább sorolni. Ezért, hát nem is folytatom tovább. Végül is ez volt a Társaság első kongresszusa és szakmánk hazai története is alig több mint tíz évre nyúlik vissza. Tehát átestünk az ilyenkor szokásos »gyermekbetegségeken«. Amiket persze nem árt összegezni és áttekinteni, nehogy kórokozó felnőtt korban is eredménytel támadhassanak. Minden hiányossága ellenére is elmondható, hogy az NJSZT első országos kongresszusa nem volt hiábavaló. Jó alkalom volt a szakma képviselőinek találkozásra még a hivatalos programokon kívül is. S ha talán több hibát sikerült megjegyezni, mint erényt, az csak azért történt, hogy a tapasztalatokból tanulva pár év múlva a következő kongresszus többet adhasson a szakmának, jobban láthassa el feladatát.”

És ezzel már észrevétlenül át is léptünk a nyolcvanas évekbe.

A nyolcvanas évek

Az 1980-as évek elején a megyei szervezet vezetésében változás történt. Az új elnök Gécseg Ferenc a szegedi egyetem Számítástudományi tanszékének professzora lett, a titkár Makay Árpád egyetemi docens. A vezetőség összetétele tükrözi a megye számítástechnikai életében jelentős intézményi struktúrát is. Vezetői szinten képviselve van a JATE Számítástudományi Tanszéke, a Kibernetikai Laboratóriuma, a SZÜV Szegedi Számítóközpontja, a SZOTE Számítóközpontja, a DÉLÉP, valamint kooptálás révén a MÁV Számítóközpontja is.

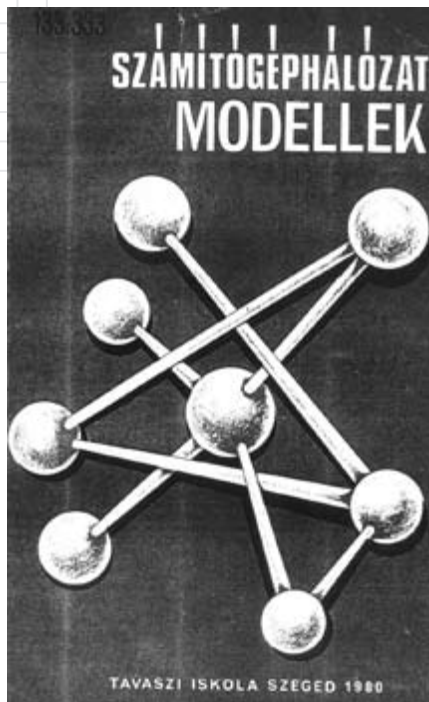
A Neumann Társaság megyei szervezeteinek tagságának létszáma az 1980-as évek közepén. A Csongrád megyei létszám: 197 fő, országosan a legmagasabb a budapesti létszám [2468 fő] után. Akkoriban még három további önálló városi szervezet is volt: az esztergomi (25 fő), a soproni (28 fő) és a szentendrei (15 fő).

A Társulat 1984–1986-os évkönyvéből tájékozódhatunk az ekkori taglétszámáról is. Csongrád megyében ez 197 főt jelentett, ami az NJSZT teljes létszámának (4621 fő) 4,26%-a volt. A vidéki szervezetek közül itt a legmagasabb a létszám. Ez bizonyára összefüggésben van azzal, hogy Csongrád megyében egyre több megyei intézmény és vállalat működtetett már számítóközpontot, így a számítástechnikai szakemberek száma ugrásszerűen megnőtt.

1980. március 31. és április 3. között az NJSZT távadatfeldolgozó (TAF) munkabizottsága és Csongrád megyei területi szervezete Tavaszi iskolát rendezett Szegeden **Számítógéphálózat modellek** címmel. A TAF munkabizottság titkárának Tarnay Katalinnak a konferencia kiadványhoz írott előszavából idézünk:

„A Tavaszi iskolának több, mint 100 résztvevője volt. Szinte valamennyi érdekelt vállalat, intézmény képviseltette magát. Bár az előadások témaköre elég szerteágazó volt, mégis a figyelmes hallgató egy-egy részletkérdéssel alaposabban megismerkedhetett, átfogó képet nyerhetett a számítógéphálózatok elméletéről és néhány hazai TAF rendszer ismertetése kapcsán a megvalósítás problémáiról is tájékozódhatott. Az elhangzottak alaposabb, elmélyültebb megismerését kívánja biztosítani a Tavaszi iskola kiadványa. A kiadvány nem teljes. Hiányzik dr. Bakonyi Péter általános áttekintést nyújtó érdekes bevezető előadása, a jól sikerült, pergő és sok egyéni véleményt tükröző kerekasztal vita, melyet Szentiványi Tibor vezetett és néhány előadás csak rövid vázlatával szerepel.”

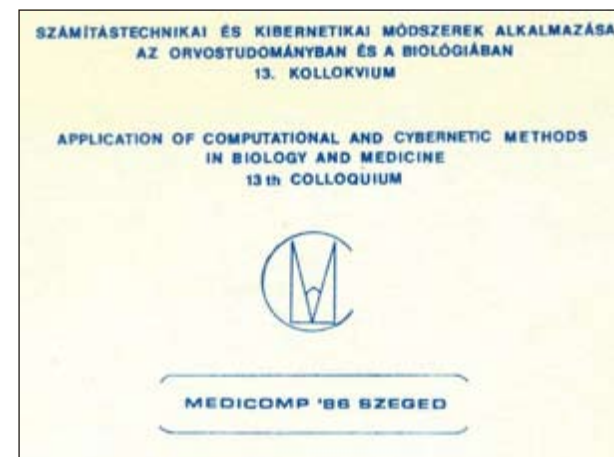
Kiegészítésül megjegyezzük még, hogy a számítógép-hálózatokkal kapcsolatos alapismeretek mellett, előadások voltak a protokollok, szabványok, a tömeg-kiszolgálási modellek, a hálózatvezérlés és útképzés, valamint a speciális hálózatok témakörében is.

Az 1980-as szegedi Tavaszi iskola

Az év végén megtartották a **10. Neumann-kollokviumot** is december 2. és 4. között. A 91 résztvevő azonban csak 28 előadást hallgathatott meg ekkor, ugyanis a rendkívüli időjárás miatt több beszéd elmaradt. Ezt követően kétévenként, 1982-ben, '84-ben, '86-ban és '88-ban rendre a 11., 12., 13. és 14. Neumann-kollokviumot is megszervezték és megtartották. Hagyománnyá lett az is, hogy a Kollokvium megnyitása után egy-egy Kalmár Lászlóról szóló emlékelőadás is elhangozzon.

Kiemeljük a **13. Neumann-kollokviumot**, amelynek keretében egy Egészségügyi Szoftver Kiállítást (Medical Software Exhibition, MEDISOFT '86) is tartottak az Egészségügyi Minisztérium Szervezési, Tervezési és Információs Központja rendezésében.

MEDICOMP '86 SZEGED

A bemutatott programok közül számos Commodore 64-es számítógépre készült oktatóprogram volt:

- Diagnosztikai oktatóprogram
- Enzimkinetika oktatóprogram
- „Gyógyszerexpediálási Gyakorlat” oktatóprogram
- „Gyógyszerutylizációs” Gyakorlat oktatóprogram
- Gyógyszerkinetikai oktatóprogram
- Sav-bázis titrálás oktatóprogram
- Tomográfia oktatóprogram
- Ultrahang diagnosztika oktatóprogram

MEDISOFT '86

Ebben az évtizedben tovább folytatódtak a Programozási rendszerek konferenciák is Szegeden. Az 1981. december 2. és 4. között megrendezett **Programozás rendszerek '81** konferencia két kötete egybekötve 46 előadás szövegét tartalmazza. **Dávid Gábor** a kötet előszavában úgy ítélte meg, hogy „új korszak előtt állunk”. „Az utóbbi tíz év a szoftver-technológia jegyében telt el – komoly eredményeket mutathatunk fel. Az **alkalmazási rendszerek technológiájába** ezek közül átvehetünk és átfogalmazhatunk eredményeket, és új kérdéseket kell feltennünk.” Dávid Gábor ezt írta:

„Bízunk abban, hogy a szoftver készítése szervezeti kötöttségeinek megszűnése, oldása a jövőben a konferencia-sorozatunkra benyújtott előadások spektrumát szélesíteni fogja és ez választ fog adni arra a tartalmi kérdésre, hogy ezen formai oldás által felpeszülő mozgalom a **szoftver-bütykölés intézményesítése**, vagy az **alkalmazások igényeihez jobban igazodó szoftver készítésének intézményesítése** alternatívái közül melyik felé konvergál.”

A megyei tagság igényeit elégítették ki azzal, hogy 1980-ban felélesztették a **szakmai klub** tevékenységét. Tavaszi és őszi előadás-sorozatokat tartottak a számítástechnika napi munkához kapcsolódó kérdéseiről. 1983-ban megalakult a **mikroszámítógép építők klubja**. Rendszeresen, kéthetenként 30-40 fő jött össze a hardver és szoftver tapasztalatok cseréjére. Bemutatókat rendeztek itt és egyben ez a kisvállalkozóknak is jelentős tájékozódási fóruma volt. A speciális érdeklődésű tagok (Spectrum, Commodore) rendszeres vagy időszakos klubösszejöveteleket tartottak.

A szervezet 1984 óta önköltséges tanfolyamokat is indított, egyenként 20-25 fős részvétellel nem csak Szegeden, de Csongrád megye más városaiban is, így Hódmezővásárhelyen és Szentesen is. A tanfolyamokon az alap és szakértői témák egyaránt előfordultak. A számítástechnikai ismereteknek a középiskolában való terjesztése céljából a szervezet kérésére az NJSZT négy PRIMO számítógépet helyezett el a MTE SZ szegedi épületében, így ezek a gépek bérletszerűen itt használhatók voltak. A MTE SZ Csongrád megyei Szervezete kizárólag az NJSZT céljaira biztosított ekkor helyiséget. Voltak tanfolyamok a TV Basic sorozatához kapcsolódóan, valamint a szervezet közreműködött a vizsgáztatásban is. Szerveztek nyári **Számítástechnikai Építőtábort** középiskolásoknak, volt szoftver-cserélő fórum a kisvállalkozások számára, **szakmai vetélkedő** a három megye szakemberei részére.

A Szegedi Akadémiai Bizottság Számítástechnikai Koordinációs Bizottságának a területi szervezettel közös programja volt a **Mikroszámítógépek alkalmazásai** előadássorozat, valamint az **Ifjú számítástechnikai szakemberek helyzete** ankét. 1984-ben közösen szervezték a **Sejtprocesszorok kutatása, fejlesztése és alkalmazása** szakmai napot is.

Számítógép-matuzsálemek az algói olajosok fabarakkjaiban

A szegedi informatikai gyűjtemény egyik terme napjainkban

A megyei szervezet gondozta a szegedi informatikatörténeti gyűjteményt is. A MOL Rt jogelődjének algyői telepén kapott az időközben az NJSZT keretében megalakult Technika Történeti Bizottság egy, a gyűjtésre alkalmas barakk-sort. Ide szállították az ország minden részéből a selejtezésre ítélt gépeket, komplett konfigurációkat, gépegységeket, perifériákat és dokumentációkat. A barakk-épületek lassan megteltek olyan eszközökkel, amelyek szinte teljes egészében képviselték a nemzetközi és a hazai számítástechnikai alkalmazások és fejlesztések eredményeit. E raktárak adtak otthont a lyukkártyás adatfeldolgozó gépektől, a „monstrumokon” keresztül a PC XT-ig terjedő korszak szinte minden jellemző számítástechnikai eszközének éppen úgy, mint a hazai fejlesztések mérföldköveinek. A gyűjteményben jelentős helyet foglalnak el a hazai gyártású számítógépek, az EMG, a Videoton, a MOM gyártmányai valamint az ún. R sorozat tagjai (10, 22, 40, 55). Itt kapott helyet az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OMFB) által a gyűjtemény részére átadott ún. Zentai-féle hagyaték, amely a világon beszerezhető, számítógép tárgyú leírásokat, dokumentációkat tartalmazza a lyukkártyás kortól kezdve. 1985-ben az olajipar a barakkok jelentős részét igénybe vette, így a gyűjteményt össze kellett zsúfolni a rendelkezésre álló, kb. 500 -es területre. A kényszerűen, több rétegben történő elhelyezés sok eszközt nagyon megviselt.

A következő évtizedben létrejött Informatika Történeti Múzeum Alapítvány intézményes kereteket adott a gyűjtésnek, majd később a Szegedi Tudományegyetem tulajdonában lévő volt szovjet laktanyában kapott elhelyezést a gyűjtemény. Csak az utóbbi időben nyílt reális esély arra, hogy a közeljövőben Szeged belvárosában egy innovatív kulturális centrum részeként kerüljenek majd az egyedülálló informatikatörténeti relikviák kiállításra.

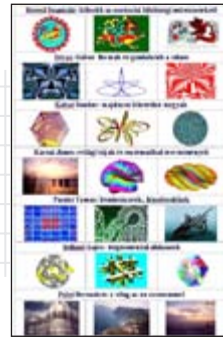
A kilencvenes évek

A kilencvenes évek elején a területi szervezet új elnöke **Makay Árpád** lett. A Neumann-kollokviumok ebben az évtizedben is két évente tovább folytatódtak, habár az 1994. november 27. és 30. között rendezett **17. Neumann-kollokviumot** követően a sorozat új helyszínt választott: a következő rendezvényt már Veszprémben tartották. Az évtized kiemelkedő szegedi eseménye volt az 1995-ben megrendezett **Közép-Európai Informatikai Diákolimpia (CEOI)** is.

1997. november 12-én a Szegedi Nemzetközi Vásár keretében **2001 Multimédia** c. konferenciát és szakmai napot szerveztek. A számítástechnika-történeti előadások után ekkor zajlott le az NJSZT Csongrád megyei területi szervezetének vezetőségválasztó ülése is. A területi szervezet új elnöke **Maróti György** (Zenon Kft.), valamint ettől az évtől 2002-ig a területi titkár **Gyenyizse Pál** (Cygron Kft.) lett. Megjegyzendő, hogy a szervezetnek a mai napig folyamatosan fenntartott és karbantartott honlapja létesült. Jelenlegi címe:

<http://www.epigramma.hu/njszt/>

A területi szervezet elnökségének biztatására 1999-ben megalakult Szegeden a **Matematikai és Vizualizációs Programcsomagok Alkalmazóinak Baráti Társasága**. A társaság a számítógépes-algebrai rendszerek valamint más speciális matematikai és vizuális programcsomagoknak az oktatásban és a kutatásban való alkalmazásának lehetőségeit vizsgálja. Szemináriumi előadásai mellett interdiszciplináris tárgyú kiállítások szervezésével a nagyközönség számára is megmutatták a természetben, a matematikában és a művészetekben rejlő valós és virtuális világokat.

Valós és virtuális világok. A Hatok [Bérczi Szaniszló, Gévay Gábor, Kabai Sándor, Szilassi Lajos, Karsai János, Pataki Tamás] és egy Hetedik [Pályi Bernadett] kiállítása Szegeden 2001-ben.

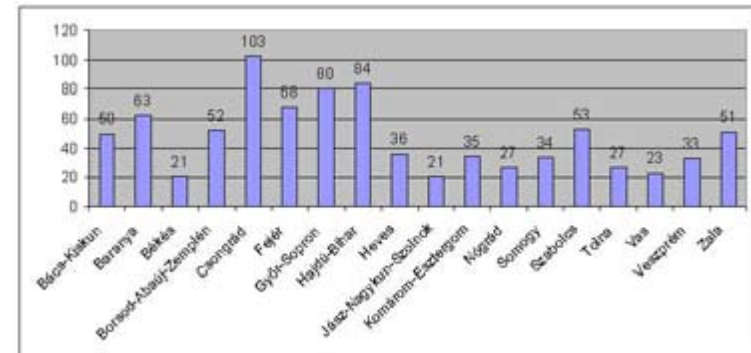
A kiállítást az NJSZT Csongrád Megyei Területi Szervezete mellett a Szegedi Tudományegyetem és több szegedi cég támogatta. Nagy sikerű rendezvény volt, számos általános és középiskolai osztály szervezetten (többen matematika óra keretében) is megtekintette.

2000 után

Az ezredforduló után a területi szervezet akkori munkáját az anyagegyesület így értékelte: „A Csongrád megyei Szervezet kiterjedt kapcsolat-rendszerrel rendelkezik, jó érzékkel szövetkezik másokkal annak érdekében, hogy színvonalas szakmai programokat rendezhessen, mint például Országos Szakmai Szeminárium rendezése [két alkalommal], Internet Fiesta szegedi rendezvényeinek szervezése, Neumann Klub foglalkozások, versenyek rendezése, együttműködés [számítástechnikai, programozói, Nemes Tihamér].”

A helyi számítástechnikai versenyek lebonyolításának segítségével való részvétele a területi szervezetnek külön kiemelendő feladata ma is. A Nemes Tihamér OKSZTV és a PhD konferencia rendszeres támogatásával a „legkisebbektől a legnagyobbakig” felkarolja a tehetség-gondozást. A helyi sajtóban a szakma népszerűsítése és az internet használatának megismertetése érdekében hetente megjelenő külön cikksorozatot indítottak, a Neumann Klub foglalkozásain több szegedi műhely is bemutatkozott. 2001. márciusában az Internet Fiesta és

a Matematikai és Vizualizációs Programcsomagok Alkalmazói Baráti Társaságának szemináriumának előadásait is több mint százan hallgatták meg.

A Neumann Társaság megyei szervezeteinek tagságának létszáma 2006-ban. A Csongrád megyei létszám: 103 fő, országosan a legmagasabb a megyei szervezetek között. További önálló városi szervezetek: ceglédi (14 fő), fonyódi (2 fő), nagykőrösi (11 fő), paksi (50 fő), székesfehérvári (13 fő) és a váci (9 fő).

2006 februárjában a területi szervezet újjáalakult. A tisztújító taggyűlésen Maróti Györgyöt **Gyenezse Pál** váltotta az elnöki tisztségben. A titkári teendőket Kiss Ákos látja el. Az új vezetőség nagy lendülettel látott munkához. Még ebben az évben a szervezet részt vett a **Software Freedom Day** őszi rendezvényének és a **First Lego League** robotépítési és programozási verseny szegedi fordulójának szervezésében, valamint eredményesen részt vettek ez utóbbi magdeburgi döntőjén.

First Lego League robot tervezési, építési és programozási verseny. 2006-ban a csongrádi csapat a szegedi forduló győzteseként a magdeburgi regionális döntőbe jutott, ahol hat ország 30 csapata között az összesített 8. helyet szerezték meg.

Az NJSZT Csongrád Megyei Területi Szervezete rendszeresen díjazza az országos informatikai versenyeken legjobb eredményt elért Csongrád megyei diákokat. Az NJSZT Tehetséggondozási Szakosztálya által kiírt és a területi szervezet által is díjazott versenyek a következők: Logo Országos Számítástechnikai Tanulmányi Verseny, Nemes Tihamér Országos Középiskolai Számítástechnikai Tanulmányi Verseny, a Nemes Tihamér Országos Középiskolai Alkalmazói Tanulmányi Verseny, valamint az Informatika OKTV programozás és alkalmazás kategóriái. Ezek mellett, helyi szervezésű országos verseny lévén, a díjazott versenyek körébe tartozik a Gábor Dénes Számítástechnikai Emlékverseny is.

A területi szervezet folyamatos szakmai támogatást nyújt a partnerintézményeiknek, ezek az E-Szeged konzorcium, a szegedi Szoftveripari Innovációs Kutató Központ és az Informatika Történeti Gyűjtemény. 2006-ban Szeged adott otthont a nemzetközi résztvevőket is vonzó **Képfeldolgozó Nyári Iskolának (SSIP 2006)**, valamint a **13. International Conference on Discrete Geometry for Computer Imagery (DGCI 2006)** rangos konferenciának. Szomorú aktualisa volt azonban e rendezvények egyik főszervezőjének Kuba Attila (1953–2006) tanszékvezető professzor úrnak korai távozása.

Kuba Attila

Az utóbbi évek területi tevékenységei közül kiemelendők a **Microsoft** és **Java Roadshow** rendezvényeinek támogatása, a **Szoftveripari Innovációs Pólus Klaszter**, a **Szoftveripari Innovációs Kutató Központ**, a **.Net kompetencia központ** és az E-Szeged konzorcium támogatása.

Nagy sikerű támogatott rendezvény a fiatalok kedvenc **Robot szumó versenye** is.

Természetesen számos megoldandó feladat áll még a szervezet előtt. Egy a közelmúltban megjelent adat szerint 5 éven belül Magyarországon is a munkahelyek 90%-ban alapkövetelmény lesz a digitális írástudás (e-skills). Az európai versenytársakhoz képest hazánk azonban egyre inkább lemaradni látszik ebben. Kiemelt jelentősége van ezért a digitális készségek fontosságának felismertetésének, hiszen az informatika mára kiterjedt az élet szinte minden területére. 2010. februárjában ennek tudatosítása céljából Szegeden **A Dél-Alföld tudása a XXI. századi gazdaságban** regionális e-skills (digitális készségek) konferencia döntéshozóknak rendezvényt szerveztek, melyben a területi szervezet is részt vett. A vezetőség figyelembe tartva a kihívásokat továbbra is hű kíván maradni az NJSZT hármas célkitűzéshez:

**„Megőrizni a hagyományokat,
alkalmazkodni a jelenhez,
befolyásolni a jövőt.”**

Tartalomjegyzék

Bevezető	4
40 éves a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság Csongrád Megyei Területi Szervezete.....	6
1970: a „szegedi Csoport” megkezdzi működését	6
A hetvenes évek	9
„Programozási rendszerek '78 Számítógépes szakemberek konferenciája Szegeden	12
A nyolcvanas évek.....	19
A kilencvenes évek	25
2000 után.....	26

